GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 265. — *Vinerĭ, 29 Noemvre (11 Decemvre.)* — 1885.

Braşovŭ, 28 Noemvre 1885.

Armistiţiulŭ între Serbia şi Bulgaria încă nicĭ până aḑi nu s'a pututŭ încheia, cu tóte că trecură 12 ḑile de când au încetatŭ inimiciţiele între armatele beligerante, în urma intervenirei trimisului austriacŭ comite Khevenhüller.

Acéstă trăgănare a armistiţiului este celŭ mai viu documentŭ pentru neînţelegerea dintre puterĭ. Décă s'ar fi tractatŭ d'unŭ rĕsboiu între douĕ state marĭ, până acum putea sĕ fiă de ḑece orĭ decisă pacea orĭ continuarea rĕsboiului, dér fiind-că Sêrbii şi Bulgarii nu se batŭ atâtŭ pentru dênşii câtŭ pentru alţii, a căror pionerĭ sunt, este fórte greu sĕ ajungă la o hotărîre decisivă. Se cere timpŭ până ce Milanŭ şi prinţulŭ Bulgariei vorŭ afla cum s'au mai înţelesŭ între dênşii cei marĭ şi ce dorinţe au protectorii lorŭ. Le este fórte greu a se orienta pentru că încurcătura nu-o facŭ ei, ci o facŭ puterile cu ale lorŭ intrigĭ şi interese, ce se încrucişeză şi se combatŭ între sine pe tóte potecele.

Intre Nişŭ şi Pirotŭ aparŭ şi disparŭ parlamentarii ducêndŭ cu sine aceleaşĭ propunerĭ şi aceleaşĭ rĕspunsurĭ. Nu vrea sĕ cedeze nicĭ regele Milanŭ, nicĭ prinţulŭ Alexandru. Sêrbii parŭ a avé o memoriă slabă, propriă firei lorŭ molatice, care, după cum mărturisi Milanŭ, îĭ face incapabilĭ de a lua cu asaltŭ redute à la Griviţa; ei au uitatŭ că au fostŭ bătuţĭ şi punŭ condiţiunĭ de pace pe piciorŭ egalŭ cu Bulgarii învingĕtorĭ.

Prinţulŭ Alexandru însĕ nu este omulŭ, care sĕ lase a fi purtatŭ de nasŭ; guvernulŭ sĕu a datŭ unŭ rĕspunsŭ categoricŭ, care are caracterulŭ unui ultimatŭ. „Vĕḑêndŭ că propunerile vóstre au de scopŭ numai a trăgăna armistiţiulŭ vĕ declarămŭ că nu cedămŭ nimicŭ din condiţiunile nóstre“, acesta este ultimatulŭ Bulgarilorŭ.

Comitele Khevenhüller s'a reîntorsŭ în Sêrbia, ducêndŭ cu sine negreşitŭ instrucţiunĭ noue precise dela cabinetulŭ din Viena. Pentru momentŭ se pare încă că cele trei împĕrăţii suntŭ decise a procede solidarŭ, dér în realitate totŭ mai multŭ se pronunţă contrastulŭ dintre politica austriacă şi ruséscă. Deja opiniunea publică în Rusia cere o acţiune energică a Ţarului în favórea Bulgarilorŭ şi cine scie décă Ţarulŭ nu va trebui sĕ cedeze presiunei şi opiniunei publice, ce-o representă Katkov şi Aksacov.

In totŭ casulŭ Rusia e constrînsă a face ceva pentru Bulgarĭ, căcĭ la din contră riscă a'şĭ pierde influinţa în acéstă ţéră, pentru a căreia liberare au căḑutŭ ḑecĭ de mii de Ruşĭ la 1877/8. Dela Viena s'a datŭ, ce e dreptŭ, semnalulŭ păcii fiindŭ însărcinatŭ Khevenhüller de a spune regelui Milanŭ, că décă va continua rĕsboiulŭ nu póte conta la ajutorulŭ Austriei, dér tóte vinŭ acum pré târḑiu.

Pasulŭ decisivŭ l'a făcutŭ Austria atuncĭ când a opritŭ în cale armata învingĕtóre bulgară şi acum vrea nu vrea trebue sĕ se supună consecinţelorŭ neînlăturabile ale acestui pasŭ.

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ.

Nişŭ, 8 Decemvre. Erĭ s'a comunicatŭ prinţului Bulgariei, că Serbia stăruesce pe basa ce s'a creatŭ la 28 Noemvre de cele trei puterĭ imperiale prin contele Khevenhüller. Principele a fostŭ provocatŭ sĕ numéscă pe delegaţii sĕi pentru ca sĕ determine linia de demarcaţiune şi zona neutrală. La acéstă provocare a rĕspunsŭ prinţulŭ Alexandru, dând ordinŭ sĕ înainteze tóte trupele sale la Pirotŭ şi la Trn. Anteposturile bulgare stau înaintea posiţiunilorŭ sêrbescĭ întărite.

Belgradŭ, 8 Decemvre. In cercurile diplomatice domnea erĭ seriósă îngrijire, că lupta va reîncepe, deórece între Rusia şi Austro-Ungaria se iviseră marĭ diferenţe cu privire la cestiunea bulgară. Mijlocirea Germaniei isbuti sĕ înlăture aceste diferenţe, în urma căreia cele trei puterĭ imperiale esercitară presiune asupra prinţului Alexandru, care declară că e gata sĕ rĕspundă în 48 de óre, la propunerile sêrbescĭ privitóre la armistiţiu, în sensŭ pacînicŭ. Pacea se va încheia sub intervenţiunea Rusiei şi Austro-Ungariei, care s'au şi unitŭ asupra condiţiunilorŭ.

Sofia, 8 Decemvre. Guvernulŭ bulgarŭ a adresatŭ agenţilorŭ diplomaticĭ o circulară, în care arată, că elŭ, după ce propunerile sêrbescĭ n'au altŭ scopŭ decâtŭ sĕ trăgănéscă în infinitŭ cestiunea armistiţiului şi sĕ trécă cu tăcerea cestiunea păcii, insistă mai multŭ ca orĭ când, ca Serbia sĕ priméscă contra-propunerile făcute de elŭ.

Sofia, 8 Decemvre. Condiţiunile de armistiţiu — ce le-a adusŭ parlamentarulŭ sêrbescŭ, majorulŭ Milanovicĭ, în cartierulŭ generalŭ bulgarŭ — au fostŭ următórele: 1. Armistiţiu până la 1 Ianuarie; 2. Posiţiunile armatelorŭ ca la 27 Noemvre; 3. Reciproca deşertare a pămêntului inimicŭ. Guvernulŭ bulgarŭ a rĕspunsŭ la ele că, deórece propunerile nu oferă nimicŭ sigurŭ, susţine propunerile formulate de elŭ mai nainte şi dacă în 24 de óre nu va primi nicĭ unŭ rĕspunsŭ, va refera despre acésta marelorŭ puterĭ, la stăruinţa cărora a încetatŭ ostilităţile.

Petersburgŭ, 8 Decemvre. Speranţele de pace se înpuţinéză în modŭ bătătorŭ la ochĭ, deórece credinţa în unanimitatea puterilorŭ dispare totŭ mai multŭ. »Swjet« ḑice, că cu câtŭ mai iute începe din nou prinţulŭ Alecsandru, cu atâtŭ mai bine pentru pace. Dela noulŭ comandantŭ sêrbescŭ, crede »Swjet,« nu se aştéptă lucrurĭ marĭ, deórece reputaţiunea sa câştigată în 1876 este fabricată numai.

Constantinopolŭ, 8 Decemvre. Rechiămarea delegatului Porţii din Rumelia la Adrianopolŭ fù pricinuită de împrejurarea, că guvernulŭ turcescŭ n'a pututŭ primi păn'acum nicĭ unŭ raportŭ despre situaţiunea din Rumelia. Plecarea comisarului din Constantinopolŭ s'a amânatŭ până ce vorŭ sosi rapórte.

Belgradŭ, 6 Decemvre. Generalulŭ Iovanovicĭ, care a comandatŭ trupele sêrbescĭ la Slivniţa, a fostŭ degradatŭ şi datŭ judecăţeĭ; însuşĭ regele Milanŭ i-a smulsŭ epoletele.

Timişóra, 8 Decemvre. Inspectoratulŭ de aci alŭ căii ferate a fostŭ încunosciinţătŭ aḑi de ministerulŭ sêrbescŭ, că întréga comunicaţiune cu marfurĭ la Serbia prin Belgradŭ este suspendată până la altă disposiţiune.

O notă bulgară.

Ministrulŭ de esterne alŭ Bulgariei a adresatŭ în 3 Decemvre a. c. către representanţii puterilorŭ străine din Sofia o notă pe care, pentru importanţa istorică ce-o are, o publicămŭ în întregulŭ ei cuprinsŭ. Eată-o:

„Îndată ce Serbia ne-a declaratŭ resboiulŭ, principele Alexandru făcù cunoscutŭ Sultanului şi puterilorŭ acestŭ faptŭ alŭ agresiunei. Fiindcă nicĭ puterile nicĭ representanţii înaltei Pórte n'au protestatŭ în contra acţiunei Serbiei, care involvă violarea tractatului de Berlinŭ, guvernulŭ bulgarŭ trebuia sĕ se razime în puterile sale pentru d'a respinge invasiunea. Serbii, la 19 Noemvre, ajunseră apróape de porţile Sofiei, însĕ au fostŭ bătuţĭ şi victoriósa armată bulgară a isbutitŭ a alunga pe inimicĭ din tóte posiţiele lorŭ şi a-i respinge păn' la Ţaribrodŭ, unde se retraseră la 24 Noemvre, cândŭ puterile, la propunerea Rusiei au provocatŭ pe beligeranţĭ sĕ înceteze cu ostilităţile. Cândŭ Serbii însĕ, — cu tóte că conformŭ depeşei marelui vizirŭ turcescŭ adresată principelui Alecsandru au cedatŭ dorinţei puterilorŭ — au atacatŭ din nou pe Bulgarĭ în jurulŭ Trn-ului şi Ţaribrodului şi au continuatŭ asaltulŭ Vidinului principele Alexandru, care până atuncĭ a statŭ în defensivă, a fostŭ nevoitŭ sĕ ea ofensiva şi sĕ siléscă pe Sêrbĭ a deşerta partea nordică a principatului. Alteţa sa era deja aprópe de ţinta sa, când comitele de Khevenhüller a făcutŭ în numele suveranului sĕu neaşteptata declarare despre eventuala intervenire militară a Austro-Ungariei.

În urma acestei declaraţiunĭ principele a curmatŭ ostilităţile provocândŭ pe Serbia, ca pentru încheierea armistiţiului sĕ trimétă unŭ mandatarŭ. Acésta moderaţiune cu atâtŭ mai tare o vorŭ sci apreţia puterile, cu câtŭ declaraţiunea făcută în momentulŭ învingerilorŭ armatei bulgare, a datŭ timpŭ inimicului de a-şĭ recualege puterile sale.

La provocarea din partea nóstră Sêrbii au propusŭ câteva condiţiunĭ, ele însĕ n'au fostŭ acceptate de guvernulŭ bulgarŭ. Principele Alexandru a făcutŭ o contra propunere, şi aştéptă acum respunsulŭ. În acestŭ restimpŭ principele a primitŭ o depeşă dela marele Vizirŭ turcescŭ, prin care i se notifică, că Pórta a denumitŭ unŭ comisarŭ interimală, care a şi plecatŭ în Filipopolŭ cu drepturile unui valiu din Rumelia orientală.

Marele Vizirŭ şi'a esprimatŭ totodată speranţa, că principele se va îngriji ca sĕ nu se întêmple nimicŭ în Bulgaria, ce arŭ viola tractatulŭ din Berlinŭ. D-lŭ Ţanov a rĕspunsŭ în numele principelui, că Alteţa sa voesce a împlini promisiunea făcută Sultanului, şi nu va influinţa asupra dicisiunilorŭ Rumelioţilorŭ nicĭ prin trimitere de trupe bulgare nicĭ prin vr'o altă acţiune. D-lŭ Ţanov a mai adausŭ, că principele nicĭ acum nu voesce a hotărî asupra sorţii Rumeliei, a unirei séu separării ei. Sub împrejurările actuale principele şi guvernulŭ sĕu credŭ, că celŭ mai uşorŭ modŭ de a ajunge la scopulŭ puterilorŭ ar fi, ca Pórta se nu trimétă comisarĭ în Filipopoli până ce Bulgaria nu va încheia pace cu Sêrbia.

SCIRILE ḐILEI.

Miseria şi împreună cu ea »Kultur-egylet«-urile începŭ a „ferici“ Ardélulŭ. Locuitorii comitatului Têrnavei marĭ emigréză în cete în România. In anulŭ trecutŭ s'au datŭ 446 de paşapórte numai de solgăbirĕulŭ din Sighişóra. In anulŭ acesta, abia în cursŭ de trei lunĭ, s'au anunţatŭ pentru emigrare 277 persóne. Intre emigranţĭ suntŭ 200 de Românĭ, 59 Germanĭ, 18 Maghiarĭ, câţiva Ţiganĭ; 34 părechĭ căsătoriţĭ şi 19 copii sub 10 anĭ.

—0—

Amŭ fostŭ comunicatŭ cetitorilorŭ, că *Jules Lermina*, unulŭ dintre scriitorii francesĭ, care a visitatŭ astă véră esposiţia din Budapesta, a scrisŭ unŭ articulŭ în „*Mot d'ordre*“ despre starea socială a Ungariei. Acestŭ articulŭ a produsŭ o înverşunată discuţiune în ḑiaristica maghiară şi s'au supĕratŭ fórte cei dela Budapesta, că Jules Lermina avù »cutezanţa« a spune lumei întregĭ, că *în Ungaria domnesce prostituţiunea.* Astăḑĭ vine bĕtrânulŭ leaderŭ alŭ oposiţiei, *Irányi Dániel* şi vĕḑêndŭ, că demoralisaţiunea mereu cresce în Ungaria, cu concursulŭ celorŭ dintâiu bărbaţĭ de statŭ ai Ungariei: Sennyey, Péchy, Pauler, Somssich, Jókay, Apponyi, Szilágyi, Falk etc., a propusŭ înfiinţarea unei reuniunĭ cu scopulŭ de a îndrepta rĕulŭ ce bântue societatea maghiară, de a îngriji de crescerea religiósă şi morală, de a împedeca lăţirea cărţilorŭ şi representarea pieselorŭ imorale. Reşedinţa acestei reuniunĭ sĕ fiă în Budapesta şi sĕ aibă filiale în tóte părţile ţĕrii. — Aşadéră domnii din Budapesta numai acum vĕḑură ceea ce Jules Lermina a vĕḑutŭ în câteva óre?

—0—

Éră şi éră a mai »pricopsitŭ“ ministrulŭ Trefort pe preoţii gr. or. Simionŭ Suciu din Rusorŭ cu 80 fl. şi Ionŭ Preda din Petrila cu 50 fl.

— 0—

Ni se scrie din *Făgăraşŭ* cu data 26 Noemvre v.: »Sâmbătă, în 23 Noemvre v., a fostŭ têrgulŭ de vite alŭ Făgăraşului. Nicĭ nu s'a simţitŭ acestŭ têrgŭ, icĭ colea se

vedea câte unŭ omŭ, venindŭ cu vite, dér și acela tristŭ, dovadă, că numai silitŭ de greutățile dilei îșĭ duce vita la tîrgŭ sĕ o dea pe nimicŭ. Pe terenulŭ tîrgului se putea omulŭ preumbla fără sĕ se atingă de córnele vitelorŭ cornute; cai încă au fostŭ puținĭ și bivolĭ mai de locŭ. Cătră séră întâlnescŭ unŭ omŭ venindŭ cu unŭ calŭ. »Ce ai datŭ pe calulŭ ăla, bădicule?« „Cincĭ sloțĭ (florinĭ) și 50 cr.« fù rĕspunsulŭ. Vitele se vêndŭ pe nimicŭ, banĭ nu suntŭ. Unuĭ omŭ i s'a vêndutŭ vaca pentru birŭ (dajdiă). Lunĭ în 25 Noemvre v. am vědutŭ tîrgulŭ slobodŭ, după cum se dice, alŭ productelorŭ. Acestŭ tîrgŭ a fostŭ bine representatŭ și de vêndětorĭ și de cumpĕrătorĭ. Grija omului de toiulŭ ernei, care e la ușă, l'a îndemnatŭ sĕ-șĭ cumpere vestminte de érnă cisme, cojóce, peptare, căciulĭ etc. se cumpĕrau cu prețurĭ bunișóre, ba cojocarii românĭ sĕliștenĭ, dintre carĭ am vědutŭ pe doi, vindeau cojócele lorŭ frumosŭ lucrate cu prețurĭ pipărate. „Ce mai lucru frumosŭ au adusŭ Sighienii, haidețĭ sĕ vedemŭ,« sĕ audiau poporenii vorbindŭ printre șetrele dimprejurŭ. Grâu, cucuruzŭ, ovĕsŭ, orzŭ, păsatŭ, mere destule, se vindéu cu prețurĭ de mijlocŭ. Preste totŭ, acestŭ tîrgŭ a fostŭ bine cercetatŭ și meseriașii toțĭ au vêndutŭ, și cu prețurĭ nu de desprețuitŭ.«

—0—

Studenții dela gimnasiulŭ rom. cat. din *Brașovŭ* s'au făcutŭ membri fundatorĭ cu 100 fl. la »Kulturegylet«-ulŭ din Clușiu. Ei vorŭ, prin graiulŭ profesorului Balogh, ca dela Carpațĭ până la Marea Adriatică sĕ rĕsune imnulŭ maghiarŭ și piscurile Retezatului și Hargitei sĕ audă rĕsunândŭ din milióne de buze: în lumea asta mare, afară de patria maghiară nu'i pentru tine locŭ.« — Și'ncălecaiu p'o șea și v'o spuseiu așa, și'ncălecaiu p'o găină chióră și vĕ comunicaiu o fantasiă gólă — șovinistică.

—0—

Unŭ advocatŭ din Budapesta, anume Englaender, care negligândŭ-și cancelaria advocațială a trăitŭ numai din dare de împrumuturĭ, în dilele trecute fù arestatŭ de poliția capitalei, ceea ce a produsŭ mare sensațiă în cercurile advocațilorŭ. Despre acéstă arestare sensațională circula următórea faimă: Unŭ fișpanŭ a împrumutatŭ dela Englaender 6000 fl. Cambiulŭ a espiratŭ la începutulŭ lunei curente și imprumutătorulŭ deja de multŭ l'a escomptatŭ la o bancă a capitalei. Fișpanulŭ neavêndŭ cunoscință despre asta escomptare, a trimisŭ, înainte de espirare unŭ nou cambiu, împreună cu percente. Cambiulŭ celŭ vechiu însĕ nu l'a primitŭ nicĭ pânŭ astădĭ, ci în loculŭ acestuia a primitŭ o scrisóre dela banca respectivă, prin care i sĕ face cunoscutŭ, că espirândŭ cambiulŭ sĕ se îngrijéscă de plată, eventualŭ de reinoirea cambiului. Fișpanulŭ a rĕspunsŭ, că n'are nicĭ unŭ cambiu espiratŭ, și totodată a trimisŭ o depeșă poliției capitalei ca se-lŭ deție pe numitulŭ advocatŭ. Advocatulŭ însĕ inscințatŭ fiindŭ de pericolulŭ apropiatŭ l'a schimbatŭ cambiulŭ celŭ vechiu cu celŭ nou, trimițĕndu-lŭ celŭ vechiu fișpanului cu adjunctulŭ sĕu. Astfelŭ stă astădĭ afacerea. Poliția l'a lăsatŭ pe piciorŭ liberŭ pentru o cauțiă de 10,000 fl.

—0—

†. *Grigorie M. Alexandrescu*, celŭ mai mare fabulistŭ alŭ Romaniei și poetŭ, a încetatŭ din viĕță. Inmormêntarea se va face pe cheltuiala statului.

—0—

Unŭ furtŭ prin spargere de o cutezanță ne mai audițĭtă, s'a întêmplatŭ în nóptea de 8 Decemvre n. la giuvaergiulŭ Curții Granichstädten, din Viena. Faptuitorii s'au întrodusŭ de Dumineca după amédĭ în localŭ, au spartŭ trei casse de ferŭ, furândŭ banĭ și prețióse în valóre de vr'o 400,000 fl. Bănuindu-se, că doi dintre făptuitorĭ au trecutŭ în Ungaria, poliția a fostŭ avisată în tóte părțile sĕ cerceteze. In Copșa la sosirea trenului a fostŭ prinsŭ unŭ călĕtorŭ bănuitŭ, și fiindŭ dusŭ îndĕrĕtŭ în Alba-Iulia de unde dicea că a plecatŭ, s'a doveditŭ că așa este. In Sibiu asemenea poliția a pusŭ mâna pe unŭ călĕtorŭ suspectŭ, dér se dice că acela s'a legitimatŭ ca agentŭ. Poliția de aci încă a visitatŭ alaltăerĭ trenulŭ ce sosise în Brașovŭ, dér n'a descoperitŭ nimicŭ. In Oradea mare au fostŭ cercetațĭ de poliția doi calĕtorĭ, dér s'au legitimatŭ ca ómenĭ de afacerĭ. După instrumentele găsite în localulŭ giuvaergiului, cu care s'au spartŭ cassele, se susține că la spargere a participatŭ chiar unŭ lucrătorŭ de casse de ferŭ. Păgubașulŭ va da unŭ premiu de 5% din valórea obiectelorŭ furate, adecă 15,000 fl., celui ce va puté da indicii.

Maghiarii și celelalte naționalități.

Sub titlulŭ acesta scrie „Epoca“ următórele:

Suntŭ nouĕ-spre-dece anĭ trecuțĭ de când Maghiarii, sătui de absolutismulŭ nemțescŭ și doritorĭ de viața constituțională, declarau în dieta lorŭ: „Noi voimŭ, ca în ce privesce esercitarea drepturilorŭ nóstre cetățenescĭ, nicĭ religiunea, nicĭ naționalitatea sĕ nu constituie vre-o deosebire între cetățenii patriei; voimŭ ca aspirațiunile naționale ale concetățenilorŭ nostri nemaghiarĭ, întru câtŭ ele potŭ fi realisate fără a se împărțĭ țéra politicesce și fără de a se sacrifica independența ei legală, sĕ fiă garantate prin lege.“

Acéstă declarațiă, pe vremurile acelea, a făcutŭ pe mulțĭ sĕ crédă, că Maghiarii, scăpândŭ de jugulŭ apăsătorŭ alŭ Nemțilorŭ, vorŭ căuta în adevĕrŭ sĕ se inspire de principiulŭ deplinei egalitățĭ. Și s'au găsitŭ chiar și dintre Românii de peste munțĭ, mulțĭ fruntașĭ, carĭ sĕ ia dreptŭ banĭ bunĭ promisiunile Maghiarilorŭ.

Cum au știutŭ însĕ Maghiarii, după ce au pusŭ mâna pe putere, sĕ îndeplinéscă ceea ce au promisŭ la 1866, ne-o dovedesce starea actuală a lucrurilorŭ din regatulŭ ungarŭ, unde totulŭ este în ferbere, unde naționalitățile nu cunoscŭ dușmanŭ mai mare decâtŭ pe neamulŭ maghiarŭ. Venirea Maghiarilorŭ la putere n'a avutŭ altŭ înțelesŭ decâtŭ inaugurarea unei ere de esploatare și persecuție pentru toțĭ cățĭ n'au voitŭ sĕ înțelégă, că este mai bine sĕ fiă cineva Maghiarŭ decâtŭ Românŭ, Neamțŭ, Croatŭ etc.

Resultatele politicei urmate de către conducĕtorii țĕrilorŭ de sub coróna ungurésca, au început a pune pe gândurĭ pe înșișĭ inițiatorii acestei politice nefaste. Pe când mai nainte sferele politice maghiare nicĭ nu voiau sĕ audă de naționalitățĭ și, în semeția lorŭ, treceau fără nicĭ o remușcare peste ruinele altora, avêndŭ dreptŭ stea conducĕtóre ideea maghiarisărei — astădĭ ele au începutŭ a fi îngrijate, vědêndŭ prăpastia la care au ajunsŭ. Intréga diaristică maghiară oficiósă și neoficiósă guvernamentală și opusițională, mai nu trece di în care sĕ nu consacre, câte o colónă, două, cestiunei naționalitățilorŭ și sĕ nu recunóscă, că relațiile dintre Maghiarĭ și celelalte naționalitățĭ suntŭ câtŭ se póte de încordate.

Dela a recunósce însĕ starea actuală de lucrurĭ și până la a recunósce și causele care i-au datŭ nașterea, este pentru politicii maghiarĭ o distanță așa de mare încâtŭ nicĭ unulŭ nu o póte strĕbate cu privirea. Opusiționalii găsescŭ causele în slăbiciunea și ineptia guvernului d-lui Tisza, precum și în corupțiunea ce s'a întinsŭ de susŭ până josŭ în tóte ramurile administrative ér guvernamentalii aruncă tótă vina în sarcina legilorŭ, care după dênșii suntŭ fórte favorabile propagandelorŭ și agitațiunilorŭ naționale. Nicĭ unii nicĭ alții însĕ nu vĕdŭ séu nu voiescŭ a vedé adevĕrata sorginte a rĕului.

Este adevĕratŭ că administrația d-lui Tisza, în părțile locuite de Nemaghiarĭ, este atâtŭ de conruptă și ignorantă încâtŭ nu șĭ-ar găsi póte păreche nicĭ în Asia, dér ceea ce face pe naționalitățĭ și în specialŭ pe Românĭ sĕ urască din fundulŭ inimei lorŭ pe Maghiarĭ, este tendința fățișă a acestora de a stinge, cu ajutorulŭ puterei publice, limbă, credință, obiceiurĭ și tradiții la orĭ-ce alte naționalitățĭ și a preface din actualulŭ statŭ poliglotŭ unŭ statŭ naționalŭ maghiarŭ.

Câtŭ pentru liberalismulŭ legilorŭ unguresci față cu naționalitățile, ni se pare, că este de prisosŭ a mai face vre-unŭ comentarŭ. Décă esistă pe fața pămêntului unŭ statŭ cu pretenții de civilisații, în care esclusivismulŭ sĕ troneze chiarŭ și în legile de mică importanță, apoi acelŭ statŭ este statulŭ pe care îlŭ conducŭ politicii maghiarĭ. Legislațiunea ungurésca dela 1867 încóce nu presintă decâtŭ unŭ șirŭ nesfârșitŭ de legĭ în profitulŭ elementului maghiarŭ și în paguba celorlalte némurĭ.

Motivele invocate, prin urmare, de către politicii maghiarĭ, spre a esplica starea actuală de lucrurĭ, potŭ sĕ fiă plausibile pentru Maghiarii, carĭ nu voescŭ odată cu capulŭ sĕ renunțe la idea maghiarisărei, dér ele suntŭ departe de a putea da mijlócele pentru consolidarea și prosperarea statului ungarŭ.

Décă Maghiarii voiescŭ în adevĕrŭ sĕ închiege temeliile statului ungarŭ prin iubirea reciprocă dintre diversele popóre, care alcătuescŭ statulŭ ungarŭ, atuncĭ n'au decâtŭ sĕ renunțe, odată pentru totdéuna, la absurda idee cum că ei vorŭ puté sĕ facă unŭ statŭ naționalŭ maghiarŭ, în care sĕ nu se mai audă altă limbă decâtŭ cea maghiară. Lase pe fiecare némŭ sĕ se desvolte după firea lui; facă ca principiulŭ deplinei egalitățĭ, în raporturile dintre naționalitățĭ, sĕ ajungă o realitate și atuncĭ fie sigurĭ. că statulŭ ungarŭ va fi mai tare decum îșĭ închipuescŭ ei că va fi statulŭ naționalŭ maghiarŭ.

Altfelŭ la temeliile statului ungarŭ se va găsi totdéuna cătranŭ, care sĕ ia focŭ dint'o singură schinteiă și sĕ pună în flacărĭ întréga clădire socială.

Paltinŭ.

Diarele slave despre jubileulŭ lui Tisza.

„Čech“, diarulŭ clericalŭ din Praga, scrie cu privire la jubileulŭ lui Tisza următórele:

»Câtŭ de multŭ le mai place sĕ esagereze acelora, carĭ preamărescŭ faptele lui Tisza! De vomŭ esamina cu ceva mai mare atențiune starea lucrurilorŭ din Ungaria, vomŭ vedé numai decâtŭ, că nu este așa mare »gloria« lui Tisza. Scimŭ că în anii din urmă Tisza, prin politica lui ultraistă-națională, a nutritŭ unŭ șovinismŭ maghiarŭ, care ne mai voindŭ sĕ scie de istoria și de desvoltarea țĕrei și ne mai băgândŭ în sémă referințele adevĕrate și faptice, nicĭ că mai sufere lângă sine alte naționalitățĭ. Tendința pentru care cei dela putere lucréză și se însuflețescŭ în Ungaria poliglotă e de a administra și de a întrebuința limba națională esclusivŭ în folosulŭ acelei naționalitățĭ, care față de națiunile nemaghiare se află într'o minoritate numerică. Presiunea asupra Slovacilorŭ, Sêrbilorŭ, Românilorŭ și Sasilorŭ a fostŭ — așa dicêndŭ — la ordinea dilei în decursulŭ guvernărei de 10 anĭ a

---

FOILETONŬ.

O privire asupra trecutului și presintelui Românilorŭ din opidulŭ Codlea.

(Urmare).

1789. Februarie 11. După ce a venitŭ recursulŭ dela Curiă în causa de conturbare de posesiune cu Vlădărenii, Vlădărenii au fostŭ întroduşĭ în posesiunea pămêntului, formalŭ judecătoresce. Totŭ atuncĭ a fostŭ o scumpete mare, găléta de grâu a fostŭ cu 15 fl., sĕcara cu 8-10 fl., orzulŭ cu 5 fl., cucuruzulŭ (păpușoiulŭ) cu 4 fl. 80 cr., unŭ carŭ de fênŭ cu 30—40 fl., o porțiă de fênŭ cu 40 cr. Anulŭ a fostŭ fórte umedŭ și cu ploi multe, bucatele au putredițŭ pe vremea secerii în clăi. Vinulŭ încă a fostŭ scumpŭ, o bute de 40 vedre dela 80—100 fl., unŭ porcŭ grasŭ dela 40—50 fl.; numai după ce sosiră porcĭ din Romănia, se vêndură cu 20—30 fl. — Noemvre 1. Trupele imperiale trecură în Romănia; din causa trecerei se causară multe strapațe țĕranilorŭ. — Noemvre 23. Orașulŭ a trebuitŭ sĕ lifereze pentru armată pe anulŭ acesta 503 gălete de bucate pentru pâne, $3870^{28}/_{84}$ gălete ovĕsŭ, 2083 măjĭ de fênŭ.

1790. Februarie 20. Repausă împĕratulŭ Iosifŭ II, părintele patriei și alŭ asupriților.

1792. Octomvre 4. S'au arendatŭ pe 6 anĭ morile și crișmele, ridicându-se o arêndă fórte mare. — Decemvre 8. Séra pe la 7 óre s'a simțitŭ unŭ cumplitŭ cutremurŭ de pămêntŭ.

1793. Ianuarie în 10. S'au prinsŭ la miliță 7 feciorĭ și s'au trimesŭ în Brașovŭ și de acolo la rĕsbóiulŭ cu Francia.

1801 Ianuarie 29, 30 și 31. Bătù unŭ vêntŭ cumplitŭ causândŭ marĭ daune. De atuncĭ proverbulŭ: »Luate-ar vêntulŭ din an. 1801!« — Augustŭ 13. A fostŭ în tótă țéra Bârsei potopŭ mare.

1802. Osman-Oglu pe la finea lui Maiu alungă pe boerii din Romănia; aceștia se retraseră parte la Sibiiu parte la Brașovŭ în numĕrŭ de 8000, între carĭ și principele Mihailŭ Alexandru Șuțu. Chiar și consulatele austriace, englese și rusescĭ se refugiară la Brașovŭ din Romănia.

1802. Iunie 26. Principele Romăniei Michailŭ Șuțu merse din Brașovŭ la Sighișóra, și cei mai mulțĭ boerĭ pe la începutulŭ lui Augustŭ se reintórseră în Romănia. Boerii causară mare scumpete în țera Bârsei, mulțĭ se împărțiră și prin sate, prin Ghimbavŭ, Cristianŭ și Codlea. Totŭ aici sĕ retraseră și în an. 1807, când Rușii năvăliră în Moldova și Romănia.

1802. Primăvéra mulțĭ feciorĭ, soldațĭ din Codlea, carĭ se asentară la an. 1795—1797, pe timpulŭ rĕsboiului cu Francia, se reîntórseră acasă, după ce la an. 1801 în Februarie sĕ făcù pace. Totŭ în anulŭ acesta se numerisară a 3-a óră casele și se puse numĕrŭ și la curțile fără edificii pe ele.

1802. Octomvre 26. Pe la $12^1/_2$ óre diua a fostŭ unŭ cutremurŭ cumplitŭ astfelŭ încâtŭ chiar și turnulŭ era sĕ se dĕrîme. In Hĕlchiu s'a dărîmatŭ biserica și multe porțĭ. In Bodŭ, biserica întréga și 90 case și alte edificii. In Hĕlchiu clopotele prin sguduitura cea puternică se isbiră unele de altele și se sparseră. In Hĕlchiu, Rotbavŭ, Țințarĭ, Codlea în multe locurĭ se crepă pămêntulŭ și prin crepăturĭ eșea apă.

1804. La spatele Uliței Nouĕ, s'a formatŭ o altă Uliță Nouĕ; pentru unŭ locŭ de curte s'a plătitŭ 80 fl.

1804. Iulie 24. Pe la 4 óre după prândŭ a fostŭ o furtună cumplită și amestecatŭ totŭ inulŭ, care era smulsŭ, încâtŭ proprietarii au trebuitŭ sĕ-lŭ adune totŭ la unŭ locŭ, și apoi sĕ-lŭ împartă.

1809. S'a formatŭ în țera Bârsei unŭ batalionŭ de vênătorĭ în onórea împĕrătesei pentru rĕsboiulŭ cu Francia, recrutându-se din tóte satele feciorĭ și din Codlea 10. Totŭ atuncĭ s'a formatŭ și unŭ corpŭ de civilĭ și insurgențĭ, luându-se la miliția feciorĭ din tóte națiunile, afară de Țiganĭ; făcându-se însĕ pace, i-au dimisŭ pe toțĭ acasă.

1810. A fostŭ o scumpete mare: unŭ funtŭ de carne costa 30 dinarĭ, găleta de grâu 30—40 fl., de orzŭ 25 fl., de ovĕsŭ 18 fl., de sĕcară 25—26 fl. O vadră de vinŭ 7—8 fl., o cupă de vinŭ 1 fl., o pâne 1—2 fl. Totŭ în anulŭ acela, în 1 și 2 Iunie, a ninsŭ neîntreruptŭ, făcêndŭ marĭ daune la bucate.

1811. Martie 15 Impĕratulŭ Franciscŭ I împărțĭ biletele de bancă de unŭ florinŭ în 4 părțĭ, și reduse unŭ florinŭ la 4 groșițe, 2 fl. la 8 groșițe, 5 fl.

lui Tisza. Urmarea e nemulţămirea cea mare, ce domnesce adĭ între naţionalităţile din Ungaria.«

„Pe terêmulŭ eclesiasticŭ puţine lucrurĭ putemŭ afla carĭ pe noi sĕ nemulţămésca. Tisza a păşitŭ ca luptătorŭ alŭ partidei protestante şi acéstă posiţiune şi o conservă şi acum. Ca ministru-preşedinte n'a încetatŭ a fi omŭ parţialŭ. Calvismulŭ dela 1875 îşĭ traesce adevĕrata sa etate de aurŭ, pe cândŭ catolicilorŭ în privinţa dreptăţei nu le-a rĕmasŭ decâtŭ calea de a se plânge. Tisza a incriminatŭ preoţimea catolică, că face agitaţiunĭ politice necuvenite ér pe o parte din episcopii catolicĭ i-a eschisŭ din casa magnaţilorŭ şi i-a despoiatŭ de esercitarea drepturilorŭ bisericescĭ şi scolastice. Acestea arată lămuritŭ, încâtŭ a cruţatŭ Tisza interesele catolicilorŭ din Ungaria.«

„Aşa déră nicĭ pe tĕrêmulŭ politicŭ şi nicĭ pe celŭ eclesiasticŭ Tisza nu s'a purtatŭ aşa pe cum i-ar fi fostŭ datorinţa, adecă: cu dreptate. De altmintrelea nicĭ referinţele ţĕrei nu suntŭ de aşa ca sĕ justifice esageratele imnurĭ de laudă ale acelora, carĭ serbătorescŭ pe Tisza, căcĭ, durere, corupţiunea administraţiei unguresci a devenitŭ renumită. Delapidarea şi defraudarea nicăirĭ nu se presintă aşa de desŭ ca în Ungaria. Neiubirea de lucru şi urmările acesteia suntŭ nisce apariţiunĭ bolnăviciόse pe corpulŭ statului maghiarŭ. Sub Tisza n'a succesŭ a regula finanţele statului... tăcemŭ despre celelalte."

Totŭ în sensulŭ acesta scrie şi „Zastava" sêrbéscă din Neoplanta, care vede în guvernulŭ lui Tisza periclulŭ şi ruina Ungariei. Ea doresce ca anulŭ acesta, ce a urmatŭ dupĕ espiarea celorŭ ḑece de mai 'nainte, sĕ fiă ulţimulŭ anŭ pentru guvernulŭ lui Tisza, pentru ca astfelŭ şi naţionalităţile, carĭ atâtŭ de multŭ au fostŭ asuprite de ministrulŭ jubilantŭ, sĕ pótă respira mai liberŭ. Pe patriarchulŭ Angelovicĭ îlŭ condamnă din incidentulŭ, că a mersŭ la Budapesta sĕ gratuleze, deşi dintre 29 episcopĭ catolicĭ numai 8 au fostŭ carĭ au sĕrbătoritŭ pe Tisza cu ocasiunea jubileului.

Programulŭ

partidului liberalŭ-conservatorŭ din România.

Deodată cu manifestulŭ-programŭ alŭ partidului naţionalŭ-liberalŭ a apărutŭ şi programulŭ partidului liberalŭ-conservatorŭ din România. Programulŭ redigeatŭ de comitetulŭ acestei partide se resumă în următórele puncte:

Vomŭ lupta pentru a combate spiritulŭ centralisatorŭ alŭ dictaturei ipocrite şi absorbante de astăḑĭ, pentru a asigura, printr'o descentralisare reală, satisfacerea intereselorŭ sociale locale.

Vomŭ apĕra cu energie libertatea presii, în tótă întregimea ei, în contra uneltirii facţiunii dela putere şi nu vomŭ îngădui, sub nicĭ unŭ pretestŭ, vr'o mĕsură preventivă pentru delictele de cuvêntŭ, de condeiu, nicĭ vomŭ primi ca ele sĕ fie vr'o dată sustrase dela jurisdicţiunea juriului.

Nesocotirea principiilorŭ economice de statŭ şi joculŭ ce s'a făcutŭ cu creditulŭ nostru publicŭ, ne impune datoria d'a studia, cu tótă luarea aminte, starea nóstră economică şi financiară, pentru a puté sĕ ne ferimŭ, la timpŭ, de catastrofe.

Sarcinele fiscale au ajunsŭ o povară nimicitóre pentru tóte isvórele de producere ale ţĕrii, şi trebue sĕ ne grăbimŭ a ne opune cu hotărîre risipirei banilorŭ publicĭ şi a introduce economii seriόse şi chibzuite în finanţe, pentru a mărgini împrumuturile şi creiările de nouĕ dărĭ.

Totdeodată ne vomŭ sili, prin tóte mijlócele, ca sĕ redămŭ viéţa agriculturei nóstre decăḑênde, protejândŭ de o potrivă pe muncitorŭ şi pe cultivatorŭ, ne mai permiţêndŭ ca producĕtorii sĕ fiă consideraţĭ, de astăḑĭ înainte, ca „parte adversă« în statŭ. Trebue sĕ luămŭ esemple dela marii nostri vecinĭ, pentru a da agriculturei tóte instrumentele de acţiune ce'i lipsescŭ astăḑĭ — şi din punctulŭ de vedere practicŭ şi sciinţificŭ, şi din punctulŭ de vedere alŭ creditului. Dér, înainte de tóte, trebue sĕ se restatornicéscă siguranţa pentru toţĭ prin comunele rurale, silindu-ne sĕ stingemŭ ura ce se încércă de câţĭ-va anĭ a se aţîţa de susŭ între agricultura mică şi agricultura mare, între burgezĭ şi ţĕranĭ, între muncă şi capitalŭ, fiindŭ că numai prin împăciuirea intereselorŭ, prin reînfrăţirea şi armonisarea acestorŭ marĭ factorĭ ai activităţii naţionale se póte obţiné adevĕrata libertate şi realisa prosperitatea publică şi progresulŭ economicŭ alŭ României.

Amŭ vĕḑutŭ, că cea mai mare parte a ómenilorŭ facţiunei dela putere n'a urmăritŭ decâtŭ îndestularea poftelorŭ lorŭ, şi exemplulŭ scandalosŭ alŭ averilorŭ improvisate prin politică tinde a înrădăcina unŭ rĕu revendicabilŭ în moravurile nóstre publice, deprinḑêndŭ tinerile generaţiunĭ a crede, că potŭ 'ajunge la putere şi la onorĭ fără sciinţă, fără muncă şi fără probitate; şi că politica e o neguţătorie şi o meserie de înavuţire.

Aceste condamnabile tendinţe nimicescŭ simţimêntulŭ de patrie şi virtuţile cetăţenescĭ, căcĭ prin ele se substitue conflictulŭ intereselorŭ materiale luptelorŭ generóse de idei şi de credinţe, carĭ au în vedere binele publicŭ.

Vomŭ cerca sĕ ridicămŭ demnitatea, prestigiulŭ şi independinţa clerului spre a reda bisericii române tótă splendórea ei primitivă.

Vomŭ face sĕ înceteze favoritismulŭ şi persecuţiunile sistematice, practicate aḑĭ în armată; căcĭ armata trebue sĕ fie a ţĕrii, ér nu a diferitelorŭ partide ce se succedŭ la guvernŭ.

Vomŭ face totŭ, spre a asigura câtŭ mai în grabă prestigiulŭ şi independenţa magistraturei, pentru ca justiţia sĕ devină o a treia putere în statŭ, în adevĕrata acceptiune a cuvêntului, scoţênd'o de sub influinţele imorale carĭ o corupŭ şi o degradă. Ér instrucţiunii publice îi vomŭ da tótă solicitudinea, dér mai alesŭ rĕspândirea la care întregŭ poporulŭ are dreptulŭ mai înaintea oricăreĭ binefacerĭ a progresului; şi vomŭ îngriji ca învĕţămêntulŭ primarŭ, obligatorŭ şi gratuitŭ sĕ devină o realitate.

In fine voimŭ sĕ combatemŭ, din tóte puterile nóstre, acea sistemă vinovată dĕ cărmuire asupritóre cu care se tractéză, de facţiunea guvernamentală, partea ţĕrii de peste Milcovŭ, lovind'o în tóte legitimele ei interese, sistemŭ, care a mersŭ chiar la extremitatea d'a refusa aplicarea legilorŭ în vigóre, precum s'a întêmplatŭ cu cestiunea cererii de înfiinţarea creditului fonciarŭ-ruralŭ la Iaşĭ şi cu cestiunea facultăţii de medicină.

Noi vomŭ face sĕ se aplice tuturorŭ părţilorŭ ţĕrii, cu cea mai perfectă egalitate, tóte îmbunătăţirile morale şi materiale, şi cu aceeaşĭ bună credinţă tóte legile.

In domenulŭ politicii esterne, fiindŭ că idealulŭ nostru a fostŭ şi este realizarea unei neutralităţĭ garantate, vomŭ avé pentru tóte Puterile aceeaşĭ deferinţă şi aceleaşĭ simţiminte amicale.

Acestea suntŭ ideile ce ne unescŭ, acestea suntŭ îngrijirile, carĭ ne-au adusŭ la contopire, acestea suntŭ principiile ce ne legămŭ cu toţii a le face sĕ triumfe. In numele lorŭ chiămămŭ natiunea română la lucru şi la luptă.

Catargiu Lascarŭ. Vernescu Gheorghe.

ULTIME SCIRĬ.

Parte din armata sêrbă de lângă Vidinŭ s'a retrasŭ îndreptându-se spre Lom-Palanca. Sêrbilorŭ le-au sositŭ încă câteva tunurĭ de asediu.

Regele Milanŭ a plecatŭ în 8 l. c. dela Belgradŭ la Nişŭ la óste, pe care a trecut'o în revistă fiindŭ aclamatŭ cu entusiasmŭ. In acésta visită se vede preludiulŭ unei nouĕ acţiunĭ.

„Daily News" spune, că împăcarea Ţarului cu prinţulŭ Alexandru alŭ Bulgariei este unŭ faptŭ îndeplinitŭ.

DIVERSE.

Sinucidere. — Ḑiarulŭ „Szabadság" din Oradea-mare scrie, că în cursŭ de o sĕptĕmână douĕ sinuciderĭ s'au întêmplatŭ în Székelyhid. Sinuciderea din urmă s'a întêmplatŭ în 3 l. c. avêndŭ precedinţe romantice. Birtaşulŭ din locŭ avea o frumósă fiică adoptivă, în care, în anulŭ trecutŭ unŭ impiegatŭ alŭ birtaşului se înamoră până dincolo. Fata, şi ea simpatisá pentru junele înamoratŭ, şi în contra voinţei rudelorŭ sale, carĭ o au ameninţatŭ cu eschidere din sinulŭ lorŭ, s'a căsătoritŭ cu elŭ. Cununia lorŭ precum şi eschiderea ei din sînulŭ familiei se sĕvêrşise în una şi aceeaşĭ ḑi; tênĕra păreche însĕ încreḑêndu-se în puţerile sale, a luatŭ lumea în capŭ şi stabilindu-se în Cluşiu, a isbutitŭ a-şĭ afla o ocupaţiune favorabilă. Tênĕra păreche până mai erĭ-alaltăerĭ era fericită, când bărbatulŭ fù încunosciinţatŭ că-şĭ póte reocupa postulŭ de chelnerŭ încasatoriu în birtulŭ familiei nevestei sale. La îndemnulŭ nemilósei sórte şi de dorulŭ pentrn loculŭ natală, ş'au vêndutŭ tóte mobilele şi s'au dusŭ îndĕrĕtŭ. In Székelyhid însĕ i-au aşteptatŭ o tristă surprindere, — postulŭ pentru care au venitŭ acasă era ocupatŭ. Tînĕrulŭ june de 24 anĭ, osenitŭ de drumulŭ celŭ lungŭ, fără banĭ şi zăpăcitŭ cu totulŭ, ş'a chematŭ femeia sa într'o odaiă a casinei, unde locuia rêndaşulŭ de ḑi, i-a împărtăşitŭ trista realitate, ḑicêndŭ că amêndoi vorŭ muri. Tînĕra nevastă se luptà disperată, până când uşa fu deschisă, scăpândŭ astfelŭ de acestŭ destinŭ grozavŭ, Abia c'a ajunsŭ în stradă şi revolverulŭ a rĕsunatŭ. Rudele îndată au venitŭ în odaiă şi în mijloculŭ odăei îlŭ vĕḑurá pe junele bărbatŭ cu fruntea sângerósă, in agonia morţii; lăngă elŭ era unŭ revolverŭ, din care numai o umplutură lipséa. Doctorulŭ cercualŭ l'a aflatŭ încă în viéţă, şi după o suferinţă de o jumĕtate de oră a muritŭ.

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 10 Decemvre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.50	Vênd.	8.53
Argint românesc	»	8.40	»	8.46
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	9.99
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.39
Imperialĭ	»	11.20	»	11.30
Galbenĭ	»	5.94	»	5.97
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.50	»	123.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 °/₀ pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

la 1 fl. nou, 10 fl. la 2 fl. noi. Bilete de bancă de 1 şi 2 florinĭ au avutŭ valóre până la Octomvre 1812. Schimbările biletelorŭ de bancă au urcatŭ preţurile fórte tare, d. e.: găléta de grâu costa 100—120 fl., orzulŭ 68—70 fl., sĕcara 60—70 fl., unŭ porcŭ 100—200 fl., unŭ bou 400—500 fl., unŭ calŭ 700—1000 fl. în bancnote. — In anulŭ acesta s'a căratŭ năsipŭ pe drumulŭ Braşovului până dincóce de Codlea de cătră toţĭ locuitorii din ţéra Bârsei. — In luna lui Augustŭ se arătà unŭ cometŭ mare spre partea nordică, se trase spre sudŭ şi se observà mai până cătră crăciunŭ.

1812. Coperişulŭ bisericei române stricatŭ de desele furtunĭ din anii trecutĭ s'a făcutŭ din nou. Cocóna Zimbru din Braşovŭ a dăruitŭ tótă ţigla trebuinciósă. — Totŭ în anulŭ acesta s'a făcutŭ pentru prima dată apăductele — bosurile — ţîpurile — în Uliţa Măgurei. Fiesce-care din aceea vecinătate a lucratŭ şi a plătitŭ câte 7 fl. 10 cr. şi cele 3 ţîpurĭ au costatŭ pre lângă lucru 293 fl. 50 cr. Oraşulŭ ingrijesce singurŭ de ţîpurĭ după ce se facŭ. — In luna lui Iunie şi Iulie în tóte ḑilele câte 150 carĕ din Codlea au lucratŭ la drumulŭ spre Vlădenĭ. Totŭ atuncĭ se aflau aicĭ şi 300 dragonĭ, ca antegardă în casulŭ când Ruşii din România ar voi sĕ năvălescă în ţéra Bârsei.

1813. Timpulŭ mai tótă véra a fostŭ rece, cu ploi şi vêntŭ, aşa încâtŭ spuneau bĕtrânii că ei n'au pomenitŭ asemenea timpŭ. Secerişulŭ a fostŭ slabŭ şi abia a începutŭ secerişulŭ prin luna lui Septemvre. Dela 1 Iunie până cătră începutulŭ lui Septemvre neîntreruptŭ a plouatŭ o plóiă rece cu vêntŭ. La Sêmsene coşniţele cu stupĭ au degeratŭ. Totŭ atuncĭ s'a formatŭ érăşĭ unŭ corpŭ de vênătorĭ din totŭ fundulŭ regiu, contra Francesilorŭ spre a pune frêu ambiţiunei lui Bunăparte de a ocupa ţĕrĭ.

1813. Noemvre 1. Erupse colera în Braşovŭ adusă din România printr'unŭ Ţiganŭ. Colera durà până în 16 Aprilie 1814. Murirá de colerà 164 ómenĭ şi 80 se reînsănătoşară. Secretarulŭ guvernialŭ Tartler, comisarulŭ superiorŭ sanitarŭ, amploiaţii superiorĭ, oficiulŭ postalŭ, comanda de graniţă şi mulţĭ alţĭ din Braşovŭ se refugiară la Codlea. Totŭ Braşovulŭ era jurŭ în prejurŭ inchisŭ cu miliţiă, têrgŭ se făcea în Blumĕna.

1816. Ploile, cu deosebire pe Murĕşŭ. causară marĭ daune, în urma cărora urmà o fómete grozavă. Familii întregĭ din ţinutulŭ Devei, Albei-Iuliei şi Turdei treceau în România. Emigranţii în drumulŭ lorŭ trăiau din cerşitŭ, mulţĭ însĕ comiteau şi furturĭ, din care causă trebuiau sĕ le închidă porţile, ca sĕ nu mai intre prin curţĭ.

1817. In anulŭ acesta bucatele erau fórte scumpe, găléta de grâu cu 50 fl., orzulŭ 30—40 fl., cucuruzulŭ 32—36 fl.

1817. In 20 Iunie. Pentru prima dată trecù diligenţa (carulŭ poştei) prin Codlea. Aicĭ se schimbau şi caii dela postalionŭ.

1817. Septemvre 20. Impĕratulŭ Franciscŭ I dimpreună cu soţia sa trecù spre Sibiiu prin Codlea şi fù salutatŭ cu mare pompă şi arcurĭ de triumfŭ.

1818. S'a poditŭ biserica română ortodocsă cu cărămidă. — In Februarie, la porunca împĕratului, s'a esmisŭ o comisiune ca sĕ cerceteze cele 60 puncte arătate într'o pîră contra diregĕtorilorŭ de aicĭ, carea i s'a predatŭ când a visitatŭ ţéra Bârsei împĕratulŭ, şi s'au trimisŭ şi investigaţiunile făcute la curte în causa acésta. — In 21 Augustŭ în Braşovŭ s'a decapitatŭ pentru punere de focŭ organistulŭ din Helchiu Michail Roth pentru că în anulŭ trecutŭ punêndŭ focŭ în Hĕlchiu a arsŭ totŭ satulŭ şi totŭ asemenea şi mai înainte de acésta cu 25 anĭ totŭ din causa lui a arsŭ. — In 18 Octomvre, Principele Ioanŭ Caragea fugindŭ din România prin Braşovŭ spre Viena şi Elveţia, dupăce în cursŭ de 17 anĭ făcù cele mai marĭ cruḑimĭ, neplătindŭ tributŭ Turcilorŭ. Se ḑice că ar fi dusŭ cu sine 60—70 milióne, (póte sfanţĭ.)

1820. Iunie 20. S'a începutŭ a se acoperi turnulŭ sfatului cu blehiu (tinichea) după ce partea de susŭ încă la an. 1794 se acoperise totŭ cu blehiu şi a costatŭ 8300 fl. — In Noemvre 1, s'au introdusŭ păḑitorii de nópte pentru prima dată. S'a făcutŭ edificiu de scóla română din lemnŭ spesândŭ biserica pentru măestrii 130 fl.

(Va urmá.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	98 75
Rentă de hârtiă 5% . .	90.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108 75
Bonurĭ rurale ungare . .	103 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	10350
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 00
Bonurĭ rurale transilvane	103.
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.85
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 90
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	122 00
Renta de hârtiă austriacă	82 40
Renta de arg. austr. . .	83 75
Renta de aurŭ austr. . .	109.15
Losurile din 1860 . . .	139 30
Acţiunile băncel austro-ungare	873.—
Act. băncel de creditŭ ung.	292.50
Act. băncel de creditŭ austr.	289.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.98
Napoleon-d'orĭ	9.98
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.89
Londra 10 Livres sterlinge	125.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 26 Noemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . .	86½	86½
Renta rom. amort. (5%) .	90½	91¾
» convert. (6%) .	83	84
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) .	29	31
Credit fonc. rural (7%) .	102	103
» „ „ (5%) .	85¹/₁	86
» » urban (7%) . .	96½	98
» » » (6%) .	—	—
» » » (5%) . .	80	81
Banca naţională a României	1040	1060
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ	16.	17
Bancnote austriace contra aurŭ. .	1.22	1.25

—= De arendatŭ =—

Moşia dela Kerpeneştĭ, lêngă Zaizonŭ a D-ei Julia Misselbacher.

Condiţiunile detailate la d-lŭ Ioachimŭ Panzel, consiliarŭ de tribunalŭ în pensiune, Uliţa Greerilorŭ (Johannisneugasse) Nr. 630.

1—1

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

7195—1885. számhoz. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Dusiesku Andrei végrehajtatónak Dusiesku George végrehajtást szenvedő elleni 31 frt. 66 kr. tőke követelés és járulékai iránti végrehajtató ügyében a brassói kir. törvényszék területén levő a predeali 65 sztjkben irt 11867, 11869, 11871/1, és a 169 sztjkben irt 11870|3. házszám ingatlanokra, az árverést 421 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebi ingatlanok az 1885. évi deczember hó 15-ik napján délelőtt 9 órakor Törcsvár község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1885. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi November hó 1-én 3.333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 § ában kijelőlt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassóban, 1885. évi okt. hó 3 napján.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál.

Deésy, elnök. *Udvarnoky*, jegyző.

Lecţiunĭ de dansŭ.

Subsemnatulŭ cu onóre facŭ cunoscutŭ p. t. publicului, cá am începutŭ unŭ nou cursŭ pentru învĕţarea **Romanei, Quadrilului şi a Valsului în 6 paşĭ.**

Onor. Domnĭ şi Dómne, carĭ voescŭ a lua parte sunt rugaţĭ a se înscrie cât mai curênd în strada Funarilor de sus Nr. *227* la

CAROLŬ SAMAGYI,
maestru de dansŭ.

1–2

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.»

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9.45	12.50	—
Predealŭ (	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
Braşovŭ (	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
Sighişóra (	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5.58	12.59	—
Cluşiu (	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.06
Oradia-mare (	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
Viena (	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.4[illegible]
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0[illegible]	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu (	—	10.0	5.05	6.43	—
Cluşiu (	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2 16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
Cucerdea (	3 32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11 28	—
Blaşŭ	6.09	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3[illegible]
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
Braşovŭ (	—	5 3[illegible]	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
Predealŭ (	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.4[illegible]

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	[illegible].12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5[illegible]
Szolnok (	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.[illegible]0
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
Szolnok (	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.45
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9.36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3 35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4 04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9.33	5.28
Baniţa	7 27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.4[illegible]
Pui	8.50	11 37	7.35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.